

เทศน์ก่อนเวียนเทียน วันวิสาขบูชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เป็นวันวิสาขบูชา เป็นวันเกิด วันตรัสรู้ วันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นคุณงามความดีมาตั้งแต่ ๒,๕๕๓ ปี แล้ววันนี้เป็นวันที่สหประชาชาติเขายกย่องว่าเป็นวันสำคัญของโลก นี่คนอื่นเขาเห็นคุณงามความดีของศาสนา เราต้องภูมิใจใช่ไหม พวกเราต้องภูมิใจ ที่นี่ว่าวันสำคัญของโลกกับวันสำคัญของเรา ถ้าเราเห็นมีความสำคัญขึ้นมา เรามีความสำคัญขึ้นมา เราก็มีเจตนา มีใจ มีความประพฤติปฏิบัติที่ดี วันสำคัญของเราต้องเอาวันนี้เป็นที่ระลึกนะ วันสำคัญของโลกก็เหมือนกับของโลกเขา เป็นของภายนอก โลกคือหมู่มั่ว โลกลคือวัตถุนิยม วัดโลก เห็นไหม

แต่นามธรรมในหัวใจของเรา ถ้าใครเห็นความสำคัญคนนั้นก็เป็นคนดีขึ้นมาคนหนึ่ง เห็นความสำคัญขึ้นมาแล้วเราก็ประพฤติปฏิบัติ พระพุทธเจ้าก่อนจะปรินิพพาน เห็นคนเขาเอาดอกไม้ธูปเทียนมาเคารพบูชามากมาย พระพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ ใ้บอกเขาซะว่า ใ้ปฏิบัติบูชา ปฏิบัติบูชาดีกว่าอามิสบูชา” เพราะวันนี้เป็นวันเกิด วันตรัสรู้ วันปรินิพพาน เราก็จะปฏิบัติบูชาด้วยการเวียนเทียน เราเวียนเทียนไปนี้ ใ้ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

นี่มันก็เข้าถึงหัวใจของเรา คุณงามความดีจะเกิดขึ้นจากตรงนั้น เราไม่เคยทำเลย หรือทำแล้วสักแต่ว่าทำ มันไม่ชื่นใจ ใจเจตนาคือการเปิดหัวใจ หัวใจเปิดมากขนาดไหนบุญกุศลก็ได้มากขนาดนั้น เราตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เราตั้งใจจริง คุณงามความดีของเรามันจะอยู่ตรงนั้น คุณงามความดีนี้วันสำคัญของโลกกับวันสำคัญของเรา เราถ้ามีชีวิตอยู่ เราทำคุณงามความดี “ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว” นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้มา ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว

แต่ตอนนี้เขาเริ่มยกย่องศาสนาพุทธเราเพราะว่ามันเป็นหลักที่อธิบายวิทยาศาสตร์ได้ทั้งหมด หลักวิทยาศาสตร์นี้อธิบายมาแล้ว หลักศาสนาเรานี้มันมีเหตุผลเข้ากันได้ เข้ากับหลักทางวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์ทางโลก วิทยาศาสตร์ทางโลกหมายถึงทฤษฎีต่าง ๆ วิทยาศาสตร์ทางหัวใจนี้ เพราะหัวใจมีเกิด มีแก่ มีเจ็บ มีตาย เรายังเกิด แก่ เจ็บ ตายกันอยู่ตลอดเวลา เราเกิด แก่ เจ็บ ตาย การเกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วตายแล้วต้องไปเกิดใหม่นี้ เราจะเอาเสบียงอาหารอะไรไปเกิดอีก

การทำบุญกุศลนั้นด้วยอามิสบูชา เราก็ทำอามิสบูชา ปฏิบัติบูชานี้ อุตส่าห์ออกมาจากบ้านมาเวียนเทียนนี้ มาระลึกถึงไง การระลึกถึง ด้วยเพียงแต่ระลึกถึง อาจารย์มหาบัวบอกว่า “นิกพุทธโศคาเดียวสะเทือน ๓ โลกธาตุ” แต่เรานิกพุทธโศคด้วย แล้วเราเคารพถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเวียนรอบแรกเราจะบอกว่า “พุทธ ๑ ๑ ๑” เราชะลึกใจขึ้นมาพุทธ ๑ ๑ นี้ ถึงรัตนตรัย รอบที่ ๒ “ธัมโม ๑ ๑” ธัมโม เห็นไหม ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ อันนั้นประเสริฐที่สุด ประเสริฐมาก ๆ เลย แต่เราเข้าไม่ถึง เราก็โน้มระลึกถึงให้เหมือนเป้าหมาย ใจ เหมือนกับผู้ใหญ่จูงเด็กไป ใจของเราเนี่ยยังมีคบอดอยู่ ไม่สามารถบรรลุธรรมเห็นธรรมอันนั้นได้ ก็ขออันนั้นเป็นที่พึ่งไปนี่ ธัมโม ๑ ๑ “สังฆโม ๑ ๑” หมายถึงพระอัญญาโกณฑัญญะ ที่ว่ามีดวงตาเห็นธรรม สงฆ์องค์แรกเกิดขึ้นในโลก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมแล้วก็คือหัวใจของผู้ที่ปฏิบัติถึงจุดหมายปลายทางนั้น

แต่ในเมื่อหัวใจเรายังไม่ถึงจุดหมายปลายทางนั้น เราก็อาศัยสิ่งนี้เป็นเครื่องส่งทางเราไปก่อน ถึงบอกว่า เวียนเทียนนะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้ไม่มีในใจเป็นหลักจะความจริงก็ให้มีในใจโดยการระลึกเอา ระลึกพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันถึงได้บุญกุศลตรงนั้นใจระลึกถึงพุทธโศกนี้สะเทือน ๓ โลกธาตุ สะเทือนถึงหัวใจเรา พุทธโศกมันอยู่ที่ใจ

นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ใครเป็นคนรู้ เราไปโดนแก้วบาด โดนหนามทิ่ม ทำอะไรก็แล้วแต่เป็นแผลขึ้นมา ใครเป็นคนเจ็บ? หัวใจเป็นคนที่เจ็บ เราไปรับรู้ไง เวลาเราเพลินอยู่ เราเดินไปในป่าหนามเกี่ยวขึ้นมาเนี่ย เรายังเพลินเล่นสนุกอยู่เราไม่เห็นเลือดออกเรายังเพลินสนุกไปกับเขา พอหันกลับมาเห็นเลือดออกที่แผลนั้น ความเจ็บเกิดขึ้นทันที ใจเป็นผู้รู้ไง พอรับรู้ ใจมันเห็นแผล ตา

มองเห็นภาพ วิญญาณรับรู้ขึ้นมา โอ๊ะ...นี่แปลเกิดขึ้นแล้ว พอแปลเกิดขึ้นนะเจ็บขึ้นมาทันที แต่เดิม
ทำไมมันไม่เจ็บล่ะ

นี่เพราะใจยังไม่รู้ ใจยังเพลินอยู่ มันก็เลยไม่เจ็บ พอใจมันรู้มันเห็นเข้า ความเจ็บก็เกิดขึ้น
ความเจ็บเกิดขึ้นมันก็มีความกังวลเกิดขึ้น เห็นใหม่ ความเจ็บเกิดขึ้นนะมันเป็นธรรมชาติของมัน
แต่ความกังวลเกิดขึ้นมีแปลขึ้นมาอยากให้แปลหาย มีแปลขึ้นมามีความเจ็บปวด มีแปลขึ้นมาโกรธ
ว่าตัวเองทำไมเดินให้ไปโดนหนามเกี่ยว หนามทำไมมาเกี่ยวเรา ความคิดอย่างนี้มันเกิดขึ้นใน
หัวใจตลอดเวลา มันถึงมองไม่เห็นธรรมใจ

ความที่มองไม่เห็นธรรม พุทโชนี้โดนปกคลุมด้วยสิ่งนี้ไง สิ่งนี้ปกคลุมพุทโธของเราไว้อยู่
เราถึงไม่มีพุทโธ เรานึกพุทโธมันสะท้อนโลกธาตุ สะท้อนจริง ๆ แต่ไม่ถึงใจของเรา ใจเราเข้าไม่
ถึง พอใจเข้าไม่ถึงเราก็ต้องพยายามเอาตรงนี้เป็นที่พึ่งอาศัยไปก่อน นี่ผู้ที่เห็นความสำคัญของตน
เป็นวันสำคัญของโลกก็เป็นวันสำคัญของโลกเขา ถ้าเป็นวันสำคัญของเรา เราระลึกอยู่ เราน้อมมา
ใส่ใจของเรา คือวันสำคัญของเรา ถ้าวันสำคัญของเรา เราก็เป็นผู้ที่ประเสริฐขึ้นมาเรื่อย ๆ พัฒนา
ตนเองขึ้นไปเรื่อย ๆ เราก็สำคัญขึ้นไปเรื่อย ๆ ความสำคัญคือเป็นคนดีขึ้น ไปเรื่อย ๆ ใจ

ถ้าเราไม่เห็นเรา เราไปตื่นว่าเป็นวันสำคัญของโลกก็เป็นของโลกเขา เราไม่ได้ทำอะไรเป็น
คุณงามความดีของเราขึ้นมาเลย เราต้องสร้างคุณงามความดีของเราเพิ่มขึ้นมา ๆ ๆ นี่เป็นคุณงาม
ความดีอันหนึ่ง ในการระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้เป็นคุณงามความดีอันหนึ่ง ไม่ใช่
อันหนึ่งอันธรรมดานะ อันมากด้วย เพราะว่าใจคิดถึงใจ ใจสะท้อนถึง เพราะศาสนาเราสอนลงที่
ใจ ใจเป็นประธาน ใจเป็นใหญ่ ทุกข์นี้ใจเป็นคนไปทุกข์ เวลาสุขนะใจต้องเป็นสุข

แต่ในเมื่อมันยังเข้าถึงความสุขไม่ได้ เราก็พยายามน้อมนำไป ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน
ใจเป็นผู้รับรู้ อากาของใจ มันถึงทำให้เราไม่เห็นใจ เวลาอาการของใจเกิดขึ้น อากาของใจมันปก
คลุมใจอยู่ แต่มันกลับเด่นชัด เเด่นชัดเวลาโกรธใจ เวลาหลงไป เวลาความอยากได้บีบบังใจ อากา
แบบนี้เรากลับเห็นได้ กลับจับต้องได้ แต่พอจับต้องได้แล้ว มาบังคับบัญชาไม่ได้ใจ ความบังคับ
บัญชาใจของตัวเองไว้ไม่ได้นี่ ถึงว่าเราถึงเป็นข้าของใจของเรา ถึงว่ากิเลสมันมีอำนาจเหนือ

มนุษย์เหนือตรงนี้ เหนือเพราะว่ามันขับไล่ให้เราต้องไปตามมัน ตามมันนะ ถ้าคิดโดยไม่มีสติสัมปชัญญะนี้ มันต้องคิดไปตามความพอใจ นี่คำว่าไปตามมัน ไปตามกิเลสไปออกป้ออย่างหนึ่ง

ถึงต้องกลับมาตั้งสติใจ ตั้งให้พระพุทธเจ้าสอนอยู่ สอนว่าให้กลับมาตรงนี้ กลับมาที่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน คือพุทธโฆในหัวใจของเรา เราถึงกำหนดพุทธโฆ ๆ ในรอบแรก กำหนด “พุทธโฆ ๆ” รอบที่ ๒ กำหนด “ธัมโม ๆ” รอบที่ ๓ กำหนด “สังโฆ” มันถึงจะครบพระรัตนตรัย แก้วสารพัดนึกของเราชาวพุทธ

แก้วสารพัดนึกนะ ถ้าเรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในใจโดยธรรมชาติอยู่แล้วนี้ เราจะมีความปลอดภัยในชีวิต ในชีวิตนี้จะไม่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ความลุ่ม ๆ ดอน ๆ นั้นเพราะเรากังวลออกไป แล้วเราวิตกกังวลออกไป แก้วสารพัดนึกถึงเป็นสารพัดนึก นี่มันไม่สารพัดนึกกับเรา เพราะเราไม่จริงใจกับศาสนา ไม่จริงใจกับพระรัตนตรัยเอง ไม่ฟัง ไม่เกาะเกี่ยวในรัตนตรัยนั้น รัตนตรัยนั้นถึงไม่เป็นแก้วสารพัดนึกให้เราใจ

เราไม่จริงใจกับศาสนา ศาสนาก็ไม่จริงใจกับเรา เราจริงใจกับศาสนา ศาสนาก็จริงใจกับเรา เห็นไหม ถือศีล ๕ ขึ้นมานี้เงินทองเหลือใช้เหลือสอยนะ ถ้าไม่ถือศีล ๕ มันสุรุษสุร่ายไป สุราเมรยมชฺชปมาทภูฐานา นี่มันใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไป ถ้าไม่ฟุ่มเฟือยไปมันเข้ามา ถ้าเราจริงใจกับศาสนา เรามีภุมมะเบียบกับใจของเรา เราจริงใจกับศาสนา ศาสนาก็คุ้มครองเรา เราจริงใจกับศาสนา ศาสนาให้ผลตลอดมา เราไม่จริงใจเอง พอเราไม่จริงใจผลมันก็ไม่เกิด ถ้าเราจริงใจผลก็เกิด

ความจริงใจของเราในศาสนา นี้ทำให้ชีวิตนี้สว่างไสวไปข้างหน้า แต่ที่มันยังไม่สว่างไสว มันถึงว่า “กรรม” กรรมให้ผลเป็นบางครั้งบางคราว เห็นไหม อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นเศรษฐีมหาศาล เป็นผู้อยู่ในศาสนา นี้ให้บุญกุศล สร้างบุญกุศลในศาสนา มาก แต่เวลาถึงคราวจนลงมา เห็นไหม จนลงไปพักหนึ่ง แต่ก็หายกลับมา คือว่ากลับขึ้นมาเจริญรุ่งเรืองได้ใหม่ นี่กรรมให้ผล

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ชีวิตเราทั้งชีวิตนี้มันก็ต้องมีความประสบอุปสรรคไปบ้าง อันนี้เป็นธรรมดา แต่ถ้ามีรัตนตรัยนี้มันชุ่มเย็นตรงไหน ชุ่มเย็นถ้ามันลงตำนี้ คราวนี้เป็นอนิจจัง ความลงตำมันไม่เดือดร้อน มีสติ มีสัมปชัญญะ การใคร่ครวญปัญหาที่เกิดขึ้นมา มันจะไม่สูกเอาเผากิน แต่ถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะเวลาอะไรเกิดขึ้นมันก็จะตีโพยตีพายไป

นี่จริงจังกับศาสนา ศาสนาปกครองขนาดนี้ คุ้มครองใจ ใจมีหลัก ใจมีการคุ้มครองใจ ใจนี้จะประเสริฐ ใจนี้ประเสริฐใจก็มีความสุขขึ้นมา ความสุขจากเริ่มต้นนะ ความสุขจากความสงบ ทำจิตสงบขึ้นมามันจะมีความสุขมากขึ้น ๆ ความทำจิตให้สงบ มันสงบโดยไม่ต้องอาศัยสิ่งใด ๆ ข้างนอกมาเป็นเครื่องให้ใจนี้สงบ มันสงบในตัวมันเอง แต่ต้องมีปัญญาพยายามใคร่ครวญสิ่งที่เข้าไปกวนใจให้มันฟูขึ้นมา มันจะกวนใจให้ฟูขึ้นมาตลอด คืออาการของใจกวนใจตัวเอง

แต่เราไปเข้าใจว่าสิ่งต่าง ๆ มากวนเรา เราเข้าใจว่าอุปสรรคข้างนอกมากวนเรา แต่ความจริงคือใจเรานี้กวนเราโดยเราไม่รู้สีกตัวเลย แล้วเราไม่มีทางจะแก้ไขได้ ถึงต้องทำความสงบใจ ตั้งสติสัมปชัญญะทำความสงบเข้าไป ๆ จิตนี้ ใจนี้จะสงบในตัวมันเอง จะมีความสุขในตัวมันเอง ในตัวของใจเองที่ว่าฟุ้งซ่านอยู่นี้ ในใจที่เราฟุ้งซ่านอยู่ ในใจที่ว่าทุกข์ ๆ ร้อน ๆ อยู่นี้ พอจิตมันสงบขึ้นมา มันจะว่า “อ้อ...ความสุขนี้ก็หาได้ในท่ามกลางหัวใจของเราเอง”

เราเข้าใจผิดหาความสุขมาแต่ข้างนอก หาไปทั่ว ๆ เหมือนเพชรไว้บนหน้าผาก หาในบ้านหาไม่เจอ หาเพชรไม่เจอเพราะมันติดอยู่บนหน้าผาก ตานี้มองไปแต่ข้างนอก หัวใจที่เป็นสุขก็เหมือนกัน ความจริงกำหนดใจให้สงบเข้ามา มันมีความสุขมาก เป็นสุขโดยไม่ต้องพึ่งอมิส แต่เพราะอันนี้ นี้นั่นนี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ววางหลักเอาไว้

เราเข้ามาเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ถึงว่าถ้าเราเข้าเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปนี้ เราเชื่อ เราศรัทธาเราคนหนึ่งเป็นผู้ที่เปิดตา เราเปิดตากับเราปิดตา คนตาบอดคือคนไม่มีความคิดในหัวใจเลย มีคบบอดไปตลอด กับตาเปิดขึ้นมาเห็นภาพต่าง ๆ ความเห็นภาพต่าง ๆ นี้มันจะเอาชีวิตรอดจากอุปสรรคข้างหน้าได้ ใจเปิดตาขึ้นมา มันเปิดตาใจออกมา ความเชื่ออันนี้ทำให้ใจมีที่พึ่งไปเรื่อย ๆ ใจ

มีที่พึ่งทำให้ร่างกายนี้สดชื่น ถ้าใจนี้เครียดทำให้ร่างกายนี้ก็ต้องใช้พลังงานมากไป ทำให้ยิ่งเศร้าหมองไปใหญ่

ความเศร้าหมองหรือความฟ่องใสเกิดจากความฉลาดของเรา ความกำหนดของเราต้องมีความฉลาด มีความเชื่อมั่น เชื่อมั่นในสัจจะ จริงกับศาสนา จริงกับหลักความจริง ของจริงมีอยู่แล้ว เข้ากับใจ ใจนี้ของจริง ธรรมก็ของจริง เข้าด้วยกันเป็นอันเดียวกันเลย พออันเดียวกันไปมันก็ผ่านพ้นไปได้ ชีวิตนี้ถึงว่าเป็นคนที่เกิดมาท่ามกลางศาสนา

แล้วเกิดมาแล้วเห็นคุณงามความดีของตน วันสำคัญของตนคือวันทำคุณงามความดี วันสำคัญของตนคือวันที่ว่าเรามาได้เวียนเทียนระลึกถึงพระรัตนตรัยของเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งของเราได้จริง นั่นคือเป็นวันสำคัญของเรา วันสำคัญของโลกเราก็ชื่นใจพอใจกันทุกคน แต่ของโลกกับของเรา ของเราเราต้องทำขึ้นมาถึงเป็นของเรา ฉะนั้นตั้งใจกัน จะพาทำวัตรก่อน แล้วเดี๋ยวจะเวียนเทียนนะ เอาเท่านี้ก่อน